

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST.

Št. VII.

Vsebina: 52. Blagoslov vogelnega kamna pri novih škofijskih zavodih dné 16. julija 1901. — 53. Shod predsednikov Marijinih družb. — 54. Za deželnozborske volitve. — 55. Priloge k prošnjam za vsprejem v domovinsko zvezo. — 56. Ministerska odredba gledé stavbnih pogodb za cerkvena in nadarbinska poslopja, kjer je patron verski zaklad. — 57. Razpis Ivan Nep. Schlackerjeve ustanove. — 58. Konkurni razpis. — 59. Škofijska kronika.

1901.

52.

Blagoslov vogelnega kamna pri novih škofijskih zavodih dné 16. julija 1901.

I. Priprave.

„Ako Gospod ne zida hiše, se zastonj trudijo, kateri jo zidajo“, podučuje nas sveti Duh po psalmistu.¹⁾ Zato sem najpoprej že leta 1898. v molitvi skušal spoznati voljo Božjo, da li bi bilo po tej sveti volji zidati zavode z gimnazijo za vzgojo slovenske mladine? Ko sem iz raznih okolnosti spoznal, da bi zidava bila po volji Božji, začel sem delo zaupajoč vanj, ki je vsemogočen.

Priprave so od jeseni leta 1898 pa do pomladi l. 1901 toliko vspele, da se je 21. maja, torej v mesecu Marijinem s cerkvenim blagoslovom že moglo začeti zidanje. Tečajem meseca maja in junija je vkljub raznim težavam delo toliko napredovalo, da sem mogel praznik Matere Božje Karmelske, 16. julija, odločiti za blagoslov in polaganje vogelnega kamna. Ker sem tega dne tudi predsednike naših Marijinih družb povabil v Ljubljano, upal sem, da se bode slovesnosti tudi precej duhovnikov moglo udeležiti.

II. Blagoslov.

Blagoslov se je, hvala Bogu, prav lepo opraviti mogel. Dopoldne je deževalo, popoldne pa se je razjasnilo. K blagoslovu nisem

osebno vabil nikogar, razen ljubljanskega kapiteljna, ki je patron župnije Št. Vid, ampak splošno vse prijatelje v zavodih izražene ideje. Ljudstva se je udeležilo precej, več kakor sem pričakoval; videl sem odlične može; posebno pa so me veselili zastopniki naše „Danice“ z Dunaja in naše „Zarje“ iz Gradca.

Ko sem opravil običajno molitev, prosil sem preč. gospoda prelata Dr. Kulavica, naj bi prebral pismo, katero se je imelo v kamen položiti v spomin poznejšim rodovom. Sestavil pa je to pismo po moji želji sam gospod prelat prelepo in nekako poetično v latinskem jeziku. Pismo se glasi:

*In gloriam Dei O. M. et honorem
B. M. V.*

*invocato juvenilis Martyris S. Viti
patrocinio lapis iste benedictus et locatus est fundamento aedium promovendae inter juvenes virtuti ac scientiae dicatarum, die 16. Julii anno Jubilaei saecularis 1901, cum Leo P. XIII. ab adamantino sui sacerdotii jubilaeo plus triennio functus in annum XXIV claves Petri gloriosissime in Cathedra tenebat, Franciscus Josephus I. Imperator expletis decem lustris tertio iam anno pergravia regebat*

¹⁾ Ps. 126, 1.

*Austriae gubernacula et sacro hodie
perfungens ritu Deo fretus Instituti
auctor Princeps - Episcopus Anto-
nius Bonaventura Jeglič ultra trien-
nium dioecesi Labacensi cum ora-
tione navabat operam, ut mores ju-
venum servaret puros, ut Clerum sibi
educaret scitum vitaeque integrum sic-
que singulis et omnibus officio Anti-
stitis profuisse inveniat.*

*Parochiae S. Viti tunc praeerat
Curator animarum Gregorius Ma-
lovrh, communalia vero loci „šu-
pani“ dignitate moderabatur Anto-
nius Belec, promptissimus fabricae
fautor, cujus struendae lineas Archi-
tectus Josephus de Vancaš fa-
berrime praescripsit.*

*Quod Deus omnipotens sic bene-
vertat gratia coelesti, ut feliciter sur-
gentia de fundamento humilitatis ae-
dium cacumina securam doctis do-
cendisque monstrent viam ad subli-
miora mansionum aeternarum!*

III. Govor.

Ko se je pismo prečitalo, spregovoril sem zbranim približno tako-le:

Preden položim vogelni kamen, naj Vam pojasnim postanek ideje za zavode, dosedanje delo in njihov pomen.

a) Postanek ideje.

Najpoprej se vprašajmo ali so zavodi potrebni? — Misel, da bi se Alojzijevišče razširilo in spopolnilo z gimnazijo, sem podežoval že od svojih prednikov, ki so po nalogu vesoljnega cerkvenega zbora v Tridentu resno mislili, kako bi Alojzijevišču dodali še to, kar mu manjka. Misel torej ni nova.

Ali kaj pa je mene spodbodlo, da sem jo začel uresničevati? Najbolj me je v dno duše zaskelala izjava velike večine naše akademične mladine v avgustu l. 1898, da krščanstva neče imeti za vodilo svojemu javnemu življenju. Prihodnji voditelji in učitelji našega

slovenskega naroda so se s to izjavo krščanstvu nekako odrekli! Delovali bodo v našem narodu v duhu protikrščanskem! Groza!

Do sedaj te izjave še niso preklicali, pač pa se popolnoma po njej ravnajo in v tem pravcu izobrazujejo. O, pazim na gibanje med mladino, posedno med akademično mladino. Vidim sicer, da liberalizem umira. Gospodoval je v 19. stoletju in onesrečil je narode; dogospodoval je, izumrl bo. Ko zatisnejo oči starejši možje, ki so bili ž njim zadojeni in v njem živé, ne bo ga več: saj se mladina zanj ne vnema. Pač pa nam preté večje nevarnosti. Mladina še ni našla trdnih tal; samo toliko vidim, da ne mara za krščansko, večno resnico, katero nam je prinesel sam Sin Božji, ampak jo zametava in sedaj blodi po raznih krivih potih. Toda vedno bolj se dozdeva, da nagiba na socijalni demokratizem, ki je s svojimi zapeljivimi družabnimi nauki stokrat nevarnejši od zastaranega liberalizma.

Zato je potrebno, da se za čase nevarnosti že sedaj pripravimo, ter moremo nevarnosti od našega ljudstva odbiti. Moramo torej vse poskusiti, da si zraven dobrih duhovnikov vzgojimo tudi značajnih katoliških lajikov, kateri bodo vihteli zastavo krščanskega, edino pravega in za narod edino rešilnega socijalizma. Da, krščanskih izobrazjenih lajikov nam manjka, le malo jih imamo: treba jih vzgojiti.

Ko sem te in slične okolnosti premišljeval, razvijala se je v meni ideja, da ustanovim dva posebna zavoda: v enem naj bi se vzgojevali prihodnji duhovniki, v drugem prihodnji krščanski lajiki za vse izobrazene stanovce; zavodom pa naj se doda gimnazija, torej ves srednješolski poduk in bodo mladeniči vzgojo in poduk mogli dobiti v zavodih.

b) Dosedanje delo.

Ko mi je ta misel dozorevala, šel sem na Božjo pot v Lourdes, da jo položim pred noge prečisti Devici in Materi Božji Mariji. Zagotoviti sem si tudi hotel odobrenje najvišjih oblasti na zemlji: sv. Očeta Leona XIII. in Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.

Sv. Oče so bili veseli, nakano so odobrili, dali ji poseben blagoslov in obljubili, da se bodo zadeve pri sv. maši spominjevali. Tudi presvetli cesar so pritrdili, z lepimi besedami so me na delo spodbujevali, me zagotovili svojega varstva in obljubili deželno vlado opozoriti, naj bode delu naklonjena.

Obrnil sem se tudi na svoje duhovnike in na vse premile vernike lepe naše škofije. Hvala Bogu, nisem se prevaril. Obljubili, pa ne samo obljubili, tudi dali so mi izdatne podpore duhovniki in verniki. Ako mi duhovni sobratje in premili verniki še nekoliko let ostanejo zvesti, zavodi bodo v določenem času stali in sicer trdno stali. O stanovitni in požrtvovalni zvestobi nič ne dvomim, posebno na svoje duhovnike se popolnoma zanašam.

Moral sem si poiskati dobrega arhitekta, kateri naj bi po mojih idejah zidavo zasnoval. Ker ni bilo doma nobenega moža, ki bi se bil meni za toliko delo mogel priporočiti, pozval sem gospoda arhitekta Josipa pl. Vancasa, poznanega mi iz Sarajeva, kjer je mnogo krasnih del zasnoval in izpeljal. Rad je nalogo prevzel. Prosil sem ga, naj si ogleda zavode v Celovcu, v Briksenu, Lincu in na Dunaju. On je vse te zavode ogledal in sestavil načrt za naše zavode tako primeren, premišljen in krasen, da se mu tudi veččaki čudijo.

Letos sem moral razna dela oddajati, kar je jako kritično in težko. Vzel sem si dobrih svetovalcev in oddajanje se je samo po sebi tako izvršilo, da nikdo kaj temeljitega prigovarjati ne more. Dobil sem zanesljive osebe in cene ne predrage. Posebno pa me veseli, da se bo šentviška mizarska zadruga s tem delom popolnoma utrdila.

Ali imam sredstev, da bom mogel delo dovršiti? Ko sem bil še podvodja v semenišču in ud Vincencijeve družbe, je prišel k nam kot gost sloveč misijonar in sicer ravno ob času, ko se je snovalo Marijanišče. Iz njegovega govora sem si te-le besede najbolj zapomnil: „Kaj velicega ne podvzemi, ako nimaš nič sredstev, to bi se reklo, Boga skušati; čakati pa tudi ni treba, dokler nimaš vsega

do zadnjega vinarja skupaj, to bi se reklo tajiti Božjo Previdnost, ampak zaupajoč na Boga začni, ako imaš precej sredstev v roki, za druge pa približno več, kako in kje jih boš dobil.“ Tako je sedaj pri meni. Precejšnjo svoto imam, za ostalo pa približno vem kje jo dobim: saj me moji duhovniki ne bodo zapustili, pa tudi verno moje ljudstvo mi bo ostalo zvesto in mi še nekoliko let darovalo vsako leto svotico, katero si bo od vsakdanjih potreb moglo odtrgati.

Ne morem Vam vsega dosedanjega razvitka natančno popisati: to pa rečem, da o pomoči Božji nič ne dvomim. Naša naloga je, da ne delamo po svojem temperamentu in po svoji glavi, ampak da skušamo spoznati voljo Božjo: ako smo jo spoznali in podvzamemo to kar Bog hoče, potem je vspeh gotov, ker kdo se bo Bogu zoperstavil? Mnoge okolnosti mi spričujejo, da je naše delo po volji Božji, zato ga bo roka Božja izpeljala. O, kolikokrat sem bil zavoljo raznih nepričakovanih težav žalosten in otožen, toda vselej takrat mi je kakor iz nebes prišla prav posebna tolažba: da, čutim, da je pri delu digitus Dei.

c) Pomen zavodov.

Ali vam je še treba pomen zavodov razlagati? Zavodi naj pripomorejo, da se med našim slovenskim ljudstvom utrdi, obrani in razširja kraljestvo Božje. O preimenitnega namena in pomena! Ali ni Bog zato ustvaril sveta in človeškega rodu, da si ustanovi svoje kraljestvo na zemlji, da bi se ljudje Njemu stvarniku klanjali, edino po njegovih postavah živeli in s tem zaslužili, da pridejo v kraljestvo nebeško, kjer bodo za svojo zvestobo uživali večno plačilo? Ali ni zato prišel sam Sin Božji iz nebes, da to kraljestvo zopet omogoči in vtemelji? Oh, saj je zato učil večne resnice, zato je trpel in umrl! Ali ni zato ustanovil svete katoliške cerkve, da v njej in po njej vlada Bog nad vsem človeškim rododom? Da, ali ni zato sam Jezus pričujoč med nami pod podobo kruha, ali nam ni zato

razodel svojega božjega Srca in njegove neizrečene, neizmerne ljubezni, da nas z ljubeznijo premaga, ter se mi z ljubeznijo premagani v ljubezni Njega oklenemo in iz te ljubezni Bogu, Kralju svojemu zvesto služimo?

Našim zavodom je samo ta namen, da pospešujejo vse one prevzvišene namere, katere ima sam Bog pri delu stvarjenja in pri prečudnem delu odrešenja. Da, da, zavodi naši naj služijo pravi znanosti v luči večnih, ker od Boga razodetih resnic, zavodi naši naj služijo pravemu krščanskemu življenju po volji Božji, zavodi naši naj služijo našemu slovenskemu narodu, da bolj gotovo doseže od Boga mu dani časni in večni namen.

Da ta božja ideja kar more sijajno iz zavodov odseva, zato bodo posvečeni kraljevemu Srcu Jezusovemu: Kraljevo Srce Jezusovo naj tukaj vlada, iz zavodov naj prihajajo pogumni in neustrašeni boritelji duhovskega in svetnega stanu za kraljestvo božjega Srca Jezusovega, delujoči na to, da to kraljevo Srce vlada v posameznih srcih, v posameznih hišah in občinah, vlada nad vsem našim narodom. Ker se v tem kraljestvu sveti posebno prava znanost in čisto življenje, zato bo zavod za svetne stanove posvečen sv. Tomažu Akvinskemu, oni za duhovnike sv. Alojziju — pa tudi v spomin dosedanjega Alojzijevišča. Vse prizadevanje pa bomo postavili pod varstvo deželnega patrona sv. Jožefa in pod varstvo prečiste Device in Božje Matere Marije.

Zato mi je drago, da bodo zavodi na podnožju Šmarne Gore, od koder naj jih varuje Devica Marija in da je danes praznik prečiste Device Marije Karmelske. Kaj pa more Marija Mati Jezusova bolj goreče želeči, kakor to, da Jezusa vsi ljubimo, da Jezusu vsi služimo, da Jezus in edino On nad nami vsemi vlada in kraljuje? Ali ne bo torej vsega dela podpirala in pomagala, da se srečno dovrši? O ko bi Vam mogel dopovedati, koliko mi je do sedaj Ona pomagala! Ne, tudi pri tem delu mi bo na strani, saj se gre za kraljevanje nje-

nega Sina nad vsem našim narodom. Prepričan sem, da bo Ona srca vseh tako vodila, kakor je potrebno za pomoč skupnega dela.

Da, skupno delo nas vseh so ti zavodi. V tem oziru smo mi slabo vzrejeni; duh liberalizma nas je cepil, ker je popolnoma sebičen: vsak naj za se skrbi, kaj so mu drugi mar? Proč s to sebičnostjo, tu imamo skupno delo; karkoli kdo pri zavodih stori, koristil bo vsemu ljudstvu, vsej škofiji, pa tudi vsem Slovencem. To je krščansko: žrtvovati se za bližnjega! Pa le hitimo! Oh, potujoč po deželi opažam, kako ljudstvo peša in bolj siromašno postaja; bojim se, da pride čas, ko skoraj nikdo več ne bo mogel otrok šolati — pohitim torej in ustanovimo zavode dobro založene tudi za take prežalostne čase, ki so že pred vratmi, da, ki so deloma že nastopili.

Torej ne omagajmo pri začetem delu: sedaj pa grem, da kamen položim.

IV. Polaganje.

Po govoru smo v kamen položili pismo, kamen lepo namestili in udarjajoč s kladvom izražali željo, da bi delo s pomočjo Božjo srečno vspelo. Polaganja so se vdeležili nekateri gg. kanoniki, drugi duhovniki, zastopniki „Danice“ in „Zarje“, župan šentviški in voditelji dela. Med tem so mogočno doneli šentviški zvonovi; šentviški pevci pa so posebno lepo in ubrano zapeli dve pesmi, eno na čast prečiste Device Marije, drugo na slavo domovine.

Veseli in zadovoljni smo se razšli.

Na Goričanah 18. julija 1901.

✠ **Anton Bonaventura,**
knezo-škof.

Velečastite gospode duhovnike prosim, da vse to, posebno glavne misli mojega govora, vernikom v cerkvi razložé in sicer po domače s svojimi besedami, da bodo ljudje razumeli.

Shod predsednikov Marijinih družb.

I. Shod.

Dan 16. julija, praznik preblazene Device Marije karmelske, je bil res ne samo vesel, ampak za Marijine družbe tudi blagoslovljen dan.

Hvala vnetim predsednikom, ki ste od vseh strani naše škofije prihтели v Ljubljano — bilo Vas je okoli 130 —, da se še bolj podučite, kako bi Marijine družbe vodili, da bi kolikor več lepega sadú obrodile.

P. Forstner, provincijal očetov jezuitov, nam je poslal P. Karola Ludewiga, rektorja bogoslovnega sēmišča v Celovcu, da nas o vodstvu družb poduči. — P. Ludewig je že 20 let pri družbah Marijinih, ima torej mnogo skušnje, pa je zato njegova beseda posebno važna in veljavna.

V dveh govorih je najglavnejše nauke potrebne predsednikom odbral in lepo razvil. Naj se nobena točka ne prezre kot malenkostna, saj so prepogostokrat navidezno malenkostne okolnosti za ves razvitek silno imenitne.

Ker Vas je poduk zanimal, sem obljubil, da Vam posnetek nauka prinese škofijski list. Podam ga Vam tudi zato, ker beseda govorjena hitro mine in se pozabi, pisana pa ostane in se more večkrat pogledati ter premisliti. Tu Vam je posnetek v nemškem jeziku kakor mi ga je P. Ludewig sam napisal.

II. Poduk.

Die Aufgabe des Präses einer Marianischen Congregation.

Als im Jahre 1884 das dreihundertjährige Jubiläum der Marianischen Congregation gefeiert wurde, hieß es in den Stimmen von M. Laach: „Wäre sie geschrieben — die Geschichte der Congregation, sie könnte sich der Geschichte eines beträchtlichen Kulturstaates an die Seite stellen, so groß ist ihr Territorium, so zahlreich und bunt sind die Stämme, welche dieses bewohnen, so erlauchet ist ihr Adel, so weit verflochten sind ihre Beziehungen, so gewaltig ihre Kämpfe und Schöpfungen. Nächst der katholischen Kirche gibt es kein Reich der Welt, das so viele Kronen und Scepter in seiner Geschichte, so viele erlauchte Namen in seinen Rollen trüge, und was noch mehr ist, dem diese irdischen Größen so viele demüthige Ergebenheit und Liebe gezollt hätten.“

Diese gewaltige Kraft wohnt auch heute noch der Marianischen Congregation inne, sofern sie den Marianischen Geist bewahrt. Dazu ist vor allem erforderlich die richtige Leitung nach den Statuten der Congregation durch den Präses.

Man sagt gewöhnlich, drei Punkte seien in der Congregation durchaus wesentlich: Das tägliche Gebet des Sodalen zur Mutter Gottes, — der regelmä ßige

Besuch der Congregations-Versammlungen — und die Leitung nach den Statuten durch den Präses.

Dieser letzte Punkt enthält die Aufgabe des Präses, von dem für das Gedeihen der Gesamt-Congregation fast alles abhängt.

Die Aufgabe des Präses besteht:

1. Im Allgemeinen darin, daß er die Gesetze und Statuten der Congregation, sowohl die allgemeinen, als die Local- (oder Diöcesan-) Statuten genau kenne, und auf deren Beobachtung dringe.

Die allgemeinen Statuten finden in den Localstatuten ihre nähere Bestimmung für jede einzelne Congregation.

Aufgabe des Präses ist es, mit Zustimmung des Oberhirten die Localstatuten zu entwerfen. (Wie oft und wann die gewöhnlichen Versammlungen — Festversammlungen — Aufnahme — Weiheerneuerung — Wahl des Vorstandes — Charakter der Mitglieder — besonderer Zweck u. s. w.)

2. Insbesondere läßt sich die Aufgabe des Präses betrachten:

- a) gegenüber der ganzen Congregation;
- b) gegenüber dem Vorstand (Senat, Magistrat, Consult);
- c) gegenüber anderen Congregationen.

A) Die Aufgabe des Präses bezüglich der ganzen Congregation:

Die Thätigkeit des Präses richtet sich an erster Stelle auf das innere Leben in der Congregation. Sowohl in seinen Ansprüchen, als in der Beeinflussung der einzelnen Sodalen hat er sich drei Grundzüge der Marianischen Congregation vor Augen zu halten: Dafs dieselbe kein bloßer Gebets-Verein ist, sondern unter dem Schutze der Gottesmutter zunächst Selbstheiligung und Selbstvervollkommnung der Mitglieder anstrebt, dann aber auch die Vervollkommnung Anderer durch geistliche und leibliche Werke der Barmherzigkeit mit apostolischem Seeleneifer.

In der Entfaltung des Sodalitätslebens hat der Präses ferner manche äußere Momente nicht zu übersehen oder gering anzuschlagen, da sie zum Gedeihen und Erblühen der Congregation so bedeutungsvoll sind.

1. Zuerst hat er für die canonische Errichtung und Aggregation an die römische Mutter-Congregation (Prima — Primaria) zu sorgen und das Diplom, welches die Aggregation der Congregation unter dem besonderen Titel und unter einem zweiten Schutzpatron in einer bestimmten Kapelle oder Kirche enthält, gut und sicher aufzubewahren.

2. Von außerordentlicher Bedeutung ist die Congregations-Kapelle, die dem Sodalen so lieb und theuer ist, da er dort sich der Gottesmutter geweiht und so viele Gnaden erhalten hat. Ist keine Congregations-Kapelle vor-

handen, so sollte wenigstens in der Kirche ein Congregationsaltar bestimmt werden, der von den Sodalen für die Versammlungen und Festlichkeiten herzurichten und zu schmücken ist.

3. Die Versammlungen der Sodalen müssen getrennt vom allgemeinen Gottesdienste gehalten werden. Gäste sind nur selten zuzulassen und nur unter der Voransicht, daß dieselben in die Congregation eintreten.

Eine Festversammlung kann allerdings öffentlich gehalten werden, doch so, daß die Sodalen separierte Plätze einnehmen.

4. Wenigstens jeden Monat muß eine Versammlung der Sodalen gehalten werden, noch öfter nach Möglichkeit in Congregationen junger Leute. Die Controlle des Besuchs, der ja für die Mitglieder wesentlich und nothwendig ist, wird von den allgemeinen Statuten gefordert. Es kann zwar die Versammlung sich gleich an den allgemeinen Nachmittags-Gottesdienst am Sonntag anschließen, doch nur so, daß darauf eine eigene Versammlung für die Sodalen gehalten werde.

Es geht auch an, daß manchesmal zwei Congregationen (z. B. Frauen und Jungfrauen) zugleich ihre Versammlung haben. Durch ansprechenden Wechsel von Gebet und Gesang (Sodalenlieder) und die kurze Ansprache des Präses wird die Congregationsfeier allen Sodalen lieb und werth.

5. Festversammlungen finden besonders an den zwei Hauptfesten der Congregation statt, am Titular- und Patronatsfeste.

An diesen Tagen sind Altar und Kapelle in außergewöhnlicher Weise zu schmücken, die Sodalen tragen sämmtlich die Medaille, die Ceremonien und Andachtsübungen sind möglichst feierlich.

An diesen Festtagen der Congregation findet auch zu meist die Aufnahme der Candidaten und die Erneuerung der Weihe statt.

6. Die Aufnahme in die Congregation besteht nicht in einem bloßen Einschreiben der Namen ins Album (allerdings das Wesentlichste), sondern in einer besonderen Feierlichkeit (öffentliches Weihegebet des Candidaten, Ueberreichung der Medaille und des Diploms, Erklärung der Aufnahme durch den Präses.)

Solche Feierlichkeiten sollten selten im Jahre vorkommen, daß der Eindruck desto größer sei.

Der Aufnahme muß eine Probezeit (Candidatur) von 2—3 Monaten vorausgehen.

Der Eintritt in die Congregation muß als etwas Hohes, Schwieriges, Bedeutungsvolles erscheinen. Der Augenblick, in dem sich der Candidat der Gottesmutter weihet und dann Sodale wird, muß unvergeßlich bleiben.

Die Form der Aufnahme darf nicht zu compliciert sein; sonst leidet die Andacht. Die Ceremonien müssen vorher gut eingeübt sein.

Die Weiheformel sollte für alle Sodalen (besonders in derselben Diöcese) die gleiche sein, damit eine gemeinsame Feier ermöglicht wird.

7. Die Erneuerung der Weihe hat jährlich am Titularfeste der betreffenden Congregation zu geschehen. Allen Sodalen wird die (gedruckte) Weiheformel übergeben (oder zugeschickt), auch den vielleicht anderswo domicilierenden Mitgliedern, damit alle schriftlich die Formel unterzeichnen und die Weihe an die Gottesmutter erneuern können.

Bei der Festversammlung selbst wird dann das Weihegebet von allen Sodalen zugleich in andächtiger, feierlicher Weise laut verrichtet.

8. Generalcommunion aller Sodalen ist an den zwei Hauptfesten jeder einzelnen Congregation und vielleicht noch an einigen vom Präses zu bestimmenden Tagen anzusetzen. Die Betheiligung an der Generalcommunion ist zu controlieren; es empfiehlt sich, nicht zu viele Generalcommunione anzusetzen, dagegen die Sodalen zu ermuntern, oft privatim die hl. Communion zu empfangen.

9. Die Auslagen der Sodalkäst werden durch die freiwilligen Spenden der Sodalen, besonders bei festlichen Anlässen, gedeckt. Eine Taxe soll in der Marianischen Congregation nicht vorgeschrieben sein. Die Gelder bewahrt der Cassier und legt darüber Rechnung ab. Kann vielleicht jüngeren Sodalen die Cassa noch nicht anvertraut werden, so darf dieselbe beim Präses sein, aber der Cassier hat das Rechnungsbuch zu führen.

Wenn der Präses sich alle diese Gesichtspunkte vor Augen hält, wird sein Wirken gewiß mit der Gnade und Hilfe der Gottesmutter ein gedeihliches sein.

B. Aufgabe des Präses gegenüber dem Consult der Congregation.

Die Kraft der Marianischen Congregation liegt in ihrer Organisation. Zunächst organisiert sie sich nach Ständen, und vereint die Besten aus den verschiedenen Ständen zu freiwilligen Corps unter der Fahne und zu Ehren der Himmelskönigin. Diese Organisation setzt sich aber fort in jeder einzelnen Sodalität, welche außer dem Präses noch einen von den Sodalen aus eigener Mitte zu wählenden Vorstand (Consult) hat, mit der Aufgabe, die Sodalität unter der Oberleitung des geistlichen Präses zu leiten.

Demnach gilt für den Präses als Hauptregel, daß er nicht alles selber thun wolle, sondern durch den Consult und durch die verschiedenen Functionäre die Congregation regiere und leite.

Der Consult muß zur Geltung kommen; dadurch regt sich das Interesse.

Sache des Präses ist es dann:

1. auf die Beobachtung der Regeln der einzelnen Functionäre (Präfect, Assistent, Secretär, Sakristan, Cassier, Sänger u. s. w.) zu dringen;

2. regelmäßig monatlich oder zweimonatlich, und zwar an bestimmten Tagen die Consults-Sitzungen abzuhalten;

3. zu sorgen, daß jährlich die Neuwahl des Vorstandes in der rechten Weise durch geheime Abstimmung vorgenommen, und die Stelle des Präfecten nicht länger als drei Jahre nacheinander von demselben verwaltet werde.

Die Erfahrung zeigt, daß wo immer es in einer Congregation fehlt an Frische und Leben und Thätigkeit, die Wurzel des Uebels in der mangelhaften Durchführung der Organisation und in der Leitung zu suchen ist. Zu den wichtigsten Rechten und Pflichten des Consultes gehört die rechte Auswahl der Candidaten. Es kommt nicht so sehr auf die Menge, als auf die Vorzüglichkeit der Mitglieder an, und daher wird außer der strengen Auswahl passender Candidaten nicht bloß eine Candidaturzeit (Probezeit) angesetzt, sondern auch dem Vorstände das Recht bewahrt, unwürdige Mitglieder wieder zu entfernen.

Der Präses hat nicht nur in allen Angelegenheiten die Directive, sondern auch das Recht des Veto; ohne seine Zustimmung kann Nichts beschlossen werden.

C. Aufgabe des Präses gegenüber anderen Sodalitäten.

Die Marianische Congregation ist eigentlich nur eine große Sodalität, der die verschiedenen einzelnen Congregationen des katholischen Erdkreises als Filialen angehören. Daher begreift sich die innige Verbindung der Sodalen und Sodalitäten untereinander, welche sich hauptsächlich in folgender Weise äußert:

1. Jeder Sodale hat auch fern von der Heimat Zutritt zu dort bestehenden Sodalitäten gleichen Charakters mit der eigenen; der Präses kann zu diesem Zwecke dem abreisenden Sodalen ein Zeugnis ausstellen.

2. Ein alter Brauch der Congregationen ist es, Kenien (Jahreschriften, Ausweise, Erbauliches) drucken zu lassen, zu vertheilen und anderen Congregationen zu senden.

3. Sodalens-Abende, Sodalens-Tage geben ein schönes Bild der Zusammengehörigkeit der Sodalen und wirken außerordentlich anregend im Interesse der Congregation.

4. Vor allem empfiehlt sich eine mehr oder minder organisierte Vereinigung der Präses und Präfecten bestimmter Kreise (z. B. einer Stadt, eines Decanates, einer Diöcese) in einem „General-Consult“, wo ein- oder zweimal im Jahre über gemeinsame Angelegenheiten der Congregation, (Festlichkeiten, religiöse Werke, Literatur u. s. w.) berathen wird.

Allerdings ist jede Congregation für sich von anderen unabhängig; aber eine gemeinsame Verständigung ist doch leicht herzustellen.

Dabei ist Folgendes zu beachten:

1. Zu solchem „General-Consulte“ der Diöcese oder des Decanates hätten Präses und Präfect als Delegierte der einzelnen Congregationen zu erscheinen.

2. Einer der Präses müßte mit dem Rechte des Vorsitzes in der Versammlung, deren Auseraumung und der Executive der Beschlüsse, betraut werden.

3. Die Veröffentlichung der Beschlüsse in Blättern geschieht am besten durch den Präfecten einer Congregation.

Wenn auch eine solche Vereinigung weiterer Sodalenskreise zunächst nur für Männer-Congregationen paßt, so ließe sich in kleineren Formen etwas ähnliches auch für Frauen-Congregationen wohl denken.

Endlich diene zur Erwägung: Alles, was die Einheit und das religiöse Interesse und den Eifer der Sodalen fördert, mehrt auch die Kraft der Congregation, die im Dienste und unter der Fahne der Himmelskönigin lebt und wirkt und leidet und stirbt.

Želim, da predsedniki te točke uvažujete. Kar je navedeno o tesnejši zvezi posameznih družb, ali bi se ne moglo to izpeljati po dekanijah, morda po arhidijakonatih, ali po navadni razdelitvi naše škofije v del gorenjski, dolenski in notranjski? Morebiti bi se na poziv gospoda dekana ali pa pri shodu sodalitäts gospodje o tem pomenili in si izbrali dekanjskega zastopnika, priredili bi po tem kak skupen shod in organizacijo dalje razvili, ter vse ono odredili, kar je za živahno gibanje v družbah koristno in odstranjevali, kar bi ga oviralo.

Pri shodu se je tudi omenilo, kako postopati, če ud kaj stori in zasluži kazen. Ravnati je po besedah psalmista: irascimini et nolite peccare. Res, zlovolja na z o je utemeljena, toda ne sme prekoračiti meje zmerne jeze, sicer je grešna in rane ne zaceli, marveč jo poveča. Ni treba koj izključiti iz družbe, ampak najprej posvariti, potem prepovedati nositi svetinjico pri shodih, ali zabraniti udeležbo za nekoliko časa, razun ako je pogreška res velika in je napravila zgleddovanje in pohujšanje.

Reklo se je pri shodu, da so koristna skupna, lepo urejena romanja, da se priporočajo poštene predstave in zabave.

III. Dodatek.

Naj priobčim še kratko navodilo, katero mi je poslal izgleden duhovnik naše škofije.

Marijine družbe imajo namen preroditi naše družabno življenje, katero res iz mnogih ran krvavi. Predsedniki naj bi spoznavali te rane in iskali pomočkov, da jih zacelijo. Kdor ljubi Jezusa, kdor ljubi neumrjoče duše, kdor ljubi mili svoj rod, premišljeval bo noč in dan, kako bi preprečeval greh, kako utrjeval, razvijal in obranjeval pošteno življenje domače in družabno, pa bo rad premišljeval in tudi uporabljeval vsako pametno navodilo. Podam Vam jedno za Vaša prizadevanja in za predmete Vaših govorov pri shodih.

Marijine družbe

kot šola za prepород družabnega življenja.

I. Zveza družabnega življenja z vodilno idejo Marijinih družb.

Sv. Marija je vzor družabnega delovanja:

a) Jasno pozna sebe — odtod prava samozavest: „Glej, dekla sem Gospodova“. — Nasproti brezmislije gledé náse in iz njega napuh — prvo antisocijalno svojstvo.

b) Najvzvišenejše pojmuje zmisel za splošno korist — daruje Sina za svet in človeštvo. — S tem pobija sebičnost, drugi temelj antisocijalnega stremljenja.

c) Dejansko sodeluje pri najveličastnejši politiki božjega kraljestva. Z ozirom na večnost ureja časnost. — S tem pobija prizadevanje za samo časnost brez ozira na Boga in na večnost, tretji temelj antisocijalnega dela.

Potemtakem morajo Marijine družbe gojiti v svojih članih pravo samozavest servorum et ancillarum Domini, zmisel za splošno korist in trdno voljo, domače in javno življenje tako urejevati, kakor hoče Bog in je za večnost koristno in potrebno.

II. Kreposti potrebne za prepород družabnega življenja:

1. Želja po znanju — studiositas.

2. Pridnost pri delu. Delo se mora pojmovati v krščanskem duhu: potrebno je za posamnika, socijalna dolžnost je in značaj pokore ima.

3. Ljubezen do doma; sploh pietas v celem obsegu.

4. Varčnost in zmernost.

5. Otroška pokorščina cerkveni oblasti.

III. Kako se dá doseči, da bodo Marijine družbe delovale tudi v navedenem smislu?

1. Po splošnem vodstvu:

a) Posveti z načelništvom. Tu naj se vzbuja zmisel za zvezo med socijalnimi razmerami in med religijskim in nravnim življenjem v posamnem kraju. Razkrivajo naj se socijalne napake, razvade, rane, ki dušé krščanskega duha. Najkonkretnejši načrti nastanejo po tej poti.

Na Goričanah, 29. julija 1901.

b) Govori pri shodih.

c) Varčevalnice. Vsak vodnik naj zasebno vodi varčevalnico (čebelico); pri njem spravljajo denar; on ga zapisuje in nalaga. Razumen mladenič, ki mu pri tem pomaga, se vzgoji po tej poti za blagajnika pri Raiffeisenovkah ali drugih za drugih.

č) Boj proti pijančevanju. Nekaj naj se jih odreče vsem vpijanljivim pijačam; vsi naj pa goje zmernost. Po svojih močeh (kot posli, delavci) naj se bojujejo zlasti proti raznim pivskim razvadam (proti žganju, ki se daje delavcem, proti fantovščinam itd.)

d) Boj proti izseljevanju. Preveva naj vse dolžnost, imeti sočutje z največjim socijalnim trpinom, s kmetom; ideja dobrih, zvestih poslov z višjega stališča. Krščansko požrtovalna ljubezen do doma. — Praktiška skrb za izseljence vsaj po pismeni zvezi, po kateri naj se ohranijo v stiku z domačimi krščanskimi izročili.

e) Boj proti slabemu časopisju in razširjanje dobrega. Nadarjenejši člani naj bodo pri berilu drugim na razpolago, da jim razložé nejasnosti.

f) Brama božjega izvora cerkvene oblasti v zavesti, da si v vseh vestnih stvareh, tudi v politiških ohrani človek mir najložje, če se otroško nasloni nanjo.

2. Vzgoja posamnikov po njihovi individualnosti — za praktiško zadružno delo, za delovanje v bralnih, izobraževalnih, politiških društvih.

IV. Zaključek.

Naj bi opisani shod predsednikov in tu natisnjena navodila pripomogla, da se Marijine družbe še bolj ponové in se novo življenje prične tudi tam, kjer se sedaj opaža malo večja v nemarnost, kjer se je izgubil pogum, ali kjer se je zaspalo. Gospodje, na noge! Posebno mladeniče Vam priporočam, mladeniče po dovršeni ljudski šoli, da v najbolj nevarnih letih ne bodo brez pastirja, da tudi oni ne zabredejo v stare fantovske tovarišije in se ne izgubé. Usmilite se jih! Prosim Vas pri sveti krvi našega Gospoda Jezusa Kristusa in pri ljubezni naše ljube Matere, prečiste Device Marije!

✠ Anton Bonaventura,

knezo-škof.

Za deželnozborske volitve.

I. P. n. gospodom duhovnikom.

Vas, premili sobratje, opozorim na razna navodila, izdana letos po državnozborskih volitvah. Izvolite pazljivo prečitati, kar sem pri-

občil v letošnjem škofijskem listu na strani 17, 18, 56 in posebno 58. Odločno želim, da resno in vestno uvažujete vse ondotne misli, nauke in opomine.

Nastopni poduk pa priobčite vernikom s prižnice koj, ko Vam pride v roke. Posebno molitev v vsaki krščanski hiši (pod točko III, 4) večkrat priporočajte.

II. Vernikom.

Približujejo se volitve za deželni zbor. Vsi želimo, da pridejo v deželni zbor pravi možje, ki bodo znali in hoteli ukreniti vse ono, kar je res vsi deželi v pravo korist. Za to treba mnogo znanja in skušnje, posebno pa žive vere in strahu Božjega. Kjer ni strahu Božjega, tam se marsikaj narobe stori, sklepa se bolj po strasteh, kakor pa po zapovedih najvišjega Boga; sklepa se bolj v prid poedini stranki, kakor pa v prid vsega ljudstva. Kjer je pa živa vera in strah Božji, tam se sklepa v zavesti velike odgovornosti pred samim Bogom, od katerega prihaja vsaka oblast in obvezna moč vsake postave, edino tam bo pa tudi blagoslov Božji, saj „ako Gospod ne zida hiše, se zastonj trudijo, kateri jo zidajo.“

Volitve so torej prevažne; za to naj Vas opomnim na nekatere stvari, na katere pazite, ako hočete tako voliti, da boste za volitve mogli Bogu odgovor dajati. Poslušajte torej:

1. Volite može katoliškega prepričanja in katoliškega življenja, ker edino taki bodo tudi v deželnem zboru pazili na Boga in Njegovo sveto voljo.

2. Volite može, kateri delajo po sklepih vplanskega katoliškega shoda. Saj veste, da se je na tem shodu sklepalo o načelih za naše delovanje v vsem življenju: verskem, šolskem, gospodarskem, delavskem, trgovskem, obrtnem. Sklepi so se po izgledu vseh katoličanov celega sveta uravnali točno po naukih krščanskih in po edino pravih navodilih našega svetega Očeta papeža Leona XIII. Sklepi katoliškega shoda so torej popolnoma zanesljivi in se vjemajo z večnimi postavami Božjimi.

3. Ne volite mož, ki za katoliški shod in njegove sklepe nočejo vedeti. V deželnem zboru bodo postopali po naukih, ki se z krščanskimi nauki in z navodili sv. Očeta nikakor ne strinjajo; postopali bodo torej po naukih,

ki so popolnoma nezanesljivi, ki se ne ujemajo z večno postavo Božjo in zato nosijo že na čelu znamenje Božjega prokletstva.

4. Ne volite in ne poslušajte mož, ki trdijo, da se boré proti klerikalizmu. Kaj pa je klerikalizem? S to zasramovalno besedo hočejo izpodbiti oblast cerkve nad posameznimi ljudmi pa tudi celimi narodi in državami. Cerkev ima od samega Kristusa oblast učiti, deliti zakramente in dajati zapovedi. To pa vrši cerkev po papežu in škofih, katerim pomagajo duhovniki. Cerkvi in njenim poglavarjem mora vsakdo biti pokoren v vsem, kar se tiče večnih resnic in krščanskega življenja. Mnogim je ta oblast cerkve prenadležna, ne marajo se ji upogniti, pa bi jo radi izpodbili. V ta namen so si izmislili zaničljivo ime klerikalizem, in boreči se zoper klerikalizem se boré proti ustrojstvu cerkve Jezusove, kakor jo je Jezus sam v našo varnost in korist ustanovil. Ali jih torej smete poslušati? ali smete njihove časnike in knjižice čitati? ali jih smete voliti?

5. Ne volite in ne poslušajte mož, ki govore o svobodni misli, o neodvisnosti stanov in ljudi. Kaj pa je ta svobodna misel, kaj neodvisnost? To je svoboda od Boga, neodvisnost od Boga, kakor so angeli in naši prvi stariši hoteli biti od Boga neodvisni in svobodni, pa jih je Bog kot upornike kaznoval; to je svoboda in neodvisnost od katoliške cerkve, po kateri edini moremo spoznati, kar je res in prav, to je svobodnost in neodvisnost, ki vodi h krivoverstvu, dà, vodi naravnost proč od Kristusa. Ali ni to pogubna, dà, grešna svoboda in neodvisnost?

6. Zato nikakor ne volite mož, ki se zbirajo pod zastavo „narodno napredne“, stranke okoli listov: „Slovenski Narod“, „Rodoljub“, „Gorenjec“, „Učiteljski Tovariš“; saj ravno ti možje širijo načela in nauke nasprotne naukom Kristusovim, saj ravno ti možje vedno bijejo po klerikalizmu, to je po Jezusovi cerkvi in poudarjajo pogubni od cerkve v vseh točkah obsojeni liberalizem! Pomnite dobro, da je liberalizem kar naravnost greh. Drugo je, če

človek kristjan, tudi kak nesrečen duhovnik v svoji slabosti, v hudi skušnjavi, v silni strasti greši, morebiti grozno greši, a se vendar drži pravih nauk; drugo pa je zopet krive nauke kar naravnost zagovarjati, braniti, širiti in po teh krivih naukih ne samo živeti, ampak tudi hoteti kot Vaš zastopnik v deželnem zboru postopati. Ali smete torej take može voliti? Ali ne bi s tem onih krivih nauk, onega grešnega, Bogu zoprnega liberalizma potrdili? Ali smete tako grešiti?

7. Volit pojdite vsi do zadnjega moža, to je Vaša dolžnost pred Gospodom Bogom; naj Vas nobeno delo ne zadržuje, saj je istega dne volitev najbolj važno delo.

S tem sem Vam povedal kratko in natančno, česa se morate pri volitvah držati in česa ogibati, ako hočete biti dobri kristjanje in ako hočete upati blagoslova iz nebes. Moje besede dobro premislite in po njih ravnajte mirno, sicer brez strasti in brez sovraštva, toda odločno.

Krščanski možje, na Vas se zanesem, da svojega krščanskega prepričanja in imena ne boste omadeževali na dan volitve!

III. Molitve.

Od Boga je vse dobro, v njegovih rokah so srca vseh. On nam vse dobro podeli, ako ga prosimo. Prosimo ga tudi za srečen izid pri volitvah, naj bi bile Njemu v čast in nam v časno in večno korist. Zato naročam:

1. Od 16. avgusta do 20. septembra naj se vsaki dan pri sv. maši doda oratio de Spiritu sancto; med tem časom naj se opusté dosedanje zapovedane molitve, tako zvane orationes imperatae;

2. po vsaki pridigi naj se na prižnici izmoli „Očenaš in Češčena Marija“ za srečen izid volitev;

3. na mali Šmaren in na praznik sladkega Imena Marijinega naj se popoldne litanijam coram Sanctissimo doda del sv. rožnega venca in naj se posebno volivci k tej molitvi povabijo;

4. vsaka krščanska hiša naj od 16. avgusta do 20. septembra navadni večerni molitvi doda Očenaš in Češčenamarijo:

Blagoslov Božji naj se obilno razlije nad vse vernike naše ljubljanske škofije!

Na Goričanah na praznik Marije Snežnice 5. avgusta 1901.

✠ Anton Bonaventura,
knezo-škof.

55.

Priloge k prošnjam za vsprejem v domovinsko zvezo so koleka proste.

C. kr. deželna vlada je poslala z dopisom z dne 12. junija 1901 številka 8907 vsled razglasa c. kr. ministerstva za notranje zadeve z dne 30. maja 1901 številka 20213 semkaj nastopni odlok:

Anlässlich einer gestellten Anfrage hat das k. k. Finanzministerium mit Erlaß vom 17. April d. J. Z. 11.233, ausgesprochen, daß die zur Geltendmachung des Anspruches auf Aufnahme in den Heimatverband einer Gemeinde im Sinne des Gesetzes vom 5. December 1896, R. G. Bl. Nr. 222,

erforderlichen Behelfe, wie Zeugnisse, Tauf-, Geburts- und Trauungsbestätigungen, Heimatscheine und dergleichen unter Beachtung der Bestimmungen des Punktes 5 der Vorerinnerungen zum Tarife des Gebührengesetzes vom 9. Februar 1850, R. G. Bl. Nr. 50, wonach an der Stelle, an welcher der Stempel angebracht zu sein pflegt, der Zweck der Urkunde und die Person, welcher sie zu diesem Zwecke zu dienen hat, anzugeben ist, stempelfrei sind.

O čemer se oč. gg. voditelji matic s tem obveščajo.

Ministerska odredba gledé stavbnih pogodb za cerkvena in nadarbinska poslopja, kjer je patron verski zaklad.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko sporoča z dopisom z dné 22. junija 1901, št. 9674, semkaj doslovno:

Aus Anlaß eines vorgekommenen Falles, in welchem durch gerichtliche Urtheile der Religionsfond als Patron einer Pfarre auf Grund des behufs Neubaus des Pfarrhauses geschlossenen Bauvertrages nicht nur zur Zahlung von Verzugszinsen von dem Patronatsbeitrage an den Unternehmer, sondern dem letzteren gegenüber auch zur Zahlung der die Pfarrgemeinde treffenden Concurrnzangente verhalten wurde, weil der Bauvertrag nur zwischen dem Religionsfonde und dem Unternehmer abgeschlossen war, fand sich das k. k. Ministerium für Cultus und Unterricht zur Hintanhaltung ähnlicher Vorkommnisse zu folgenden Anordnungen bestimmt:

Um in Zukunft der Eventualität zu begegnen, daß von den jeweils fälligen Verdienstzahlungen Verzugszinsen erwachsen, werden in den Bauverträgen, beziehungsweise Baubedingnissen bei Bauführungen, an welchen der Religionsfond oder Staatschatz vermöge des Patronats theilhaftig ist, schon bei Festsetzung der Zahlungstermine die dementsprechenden Cautelen vorzusehen sein.

In dieser Richtung ist nämlich einerseits die durch die vorgezeichnete Einholung der ministeriellen Genehmigung zur Verwendung außerordentlicher Credite für die Flüssigmachung der einzelnen Raten bedingte Zufristung durch einen entsprechenden Vorbehalt zu berücksichtigen und dürfen andererseits jene Zahlungen, welche von der ministeriellen Genehmigung des Collocationselaborates abhängig gemacht werden, erst für einen bestimmten Zeitpunkt (etwa 2—4 Wochen) nach dieser Genehmigung zugesichert werden, damit nicht schon zwischen dem Genehmigungsacte und der Intimation Verzugszinsen erlaufen.

Desgleichen wurde, was überhaupt den Abschluß von Bauverträgen anbelangt, Folgendes angeordnet:

Namens des Religionsfondes oder Staatschatzes sind von den politischen Behörden Bauverträge mit den Unternehmern von Kirchen- und Pfarrhofbauten künftighin überhaupt nur in jenen Fällen zu schließen, in welchen der Religionsfond oder Staatschatz vermöge des ihm obliegenden Patronates theilhaftig ist.

Dagegen haben sich in Fällen, wo dies nicht zutrifft oder in welchen nur eine Subvention aus dem Religionsfonde oder Staatschatze bewilligt wurde, die politischen Behörden ihrerseits überhaupt der directen Intervention bei der Bauvergebung und beim Vertragsabschlusse zu enthalten und diese Acte vielmehr den wirklich bauführenden Factoren (Kirche, Pfarrgemeinde, Privatpatron) zu überlassen und sich nur auf die erforderliche Ueberwachung zu beschränken, ob

den bei der Subventionsgewährung jeweils gestellten Bedingungen hinsichtlich des Projectes, bezw. projectsgemäßer Ausführung des Baues, Sicherstellung der Ausbringung der Kosten und dgl. genüge geschieht.

Hiedurch wird der Schein vermieden, als ob die Unternehmer dann hinterher sich mit ihren ausständigen Forderungen an die Staatsverwaltung halten könnten, weil unter deren Intervention der Vertrag abgeschlossen oder der Bau vergeben wurde.

Aber auch bei Bauführungen an Kirchen- und Pfründengebäuden, welche dem landesfürstlichen oder dem Patronate des Religionsfondes unterstehen, oder bei welchen der genannte Fond oder der Staatschatz aus sonstigen Gründen, z. B. wegen Bestreitung des überwiegenden Theiles der Baukosten, als Bauherr eintritt, ist bei Vergebung des Baues und Abschluß des Bauvertrages künftighin in der Weise vorzugehen, daß entweder

- a) diese Acte von den gehörig legitimierten Vertretern der übrigen concurrirenden Parteien (Kirche, Pfründeninhaber, Pfarrgemeinde etc.) mitunterzeichnet, daher im Namen sämmtlicher Theilhaftigen ausgefertigt werden, oder daß
- b) wenn dies im einzelnen Falle ausnahmsweise nicht möglich oder mit besonderer Verzögerung verbunden sein sollte, der Religionsfond, bezw. Staatschatz dem Unternehmer gegenüber ausdrücklich nur für die dem Fonde, bezw. Staate obliegende oder von ihm übernommene Quote sich verpflichtet und in einem eigenen Absätze der Unternehmer ausdrücklich erklärt, hinsichtlich der Beitragsquoten der übrigen Concurrnzparteien sich ausschließlich an diese letzteren zu halten und mit diesen besondere Verträge abzuschließen.

Die Modalität sub b) wird sich naturgemäß hauptsächlich auf solche Fälle beziehen, in welchen eine Einigung über die Concurrnz noch nicht erzielt werden konnte und dieserhalb die instanzmäßige Entscheidung einzutreten hat, der Bau selbst sich aber als unaufschieblich darstellt, während in der Regel der Fälle zur Vermeidung nachträglicher Complicationen daran festzuhalten ist, daß an die Vergebung und Inangriffnahme des Baues erst dann geschritten werden darf, wenn die Concurrnzfrage vollständig ausgetragen ist.

Hievon beehrt sich die k. k. Landesregierung das hochwürdige f.-b. Ordinariat zufolge Erlasses des k. k. Ministeriums des Innern vom 3. Juni 1901, Z. 26.058 ex 1900, in Kenntniss zu setzen.

Kar se daje častiti duhovščini s tem na znanje.

57.

Razpis Ivan Nep. Schlackerjeve ustanove za učiteljske vdove.

Ustanova pokojnega vodje normalke, c. kr. šolskega svetnika in častnega kanonika Iv. Nep. Schlackerja v podporo ene učiteljske vdove se bode zopet podelila za čas od 1. avgusta 1900 do 1. avgusta 1901.

Častni župni uradi naj obvesté o tem razpisu tiste vdove, ki sicer ne uživajo nikake ustanove, z opazko,

naj opremijo prosivke svoje prošnje z verjetnimi sve-dočbami, da so v resnici ubožne, nesvarljivega življenja in da so njihovi možje najmanj deset let hvalevredno služili v kronovini Kranjski kot ljudski učitelji.

Prošnje naj se vložé do 30. septembra tega leta pri tukajšnjem konzistoriju.

58.

Konkurzni razpis.

Razpisujeta se župniji: Ihan v moravški dekaniji, stoječa pod patronstvom cesarjevim, in Rakitno v vrhniški dekaniji, stoječa pod patronstvom graščine v Bistri (Freudenthal).

Prošnje za župnijo Ihan naj se naslové na vele-slavno c. kr. deželno vlado v Ljubljani; za župnijo

Rakitno pa na slavno lastništvo patronske graščine v Bistri (Freudenthal).

Zadnji rok za vlaganje prošenj za župnijo Ihan se s tem določi 20. september 1901, za župnijo Rakitno pa 31. avgust 1901.

59.

Škofijska kronika.

Knezoškofijskim duhovnim svetnikom je bil imenovan č. g. Gregor Malovrh, župnik v Št. Vidu nad Ljubljano.

Podeljeneso bile župnije: Zgornja Besnica tamošnjemu kuratu č. gosp. Frančišku Pokornu; Št. Jurje pri Šmariji tamošnjemu župnemu upravitelju č. g. Janezu Debelaku; Ribno č. g. Josipu Pristovu, začasno upokojenemu župniku ondi; Kovor č. g. Juriju Rozmanu, župniku v Rakitni, ker se je za to župnijo prezentirani č. g. Josip Lavtižar odpovedal; Sv. Vid nad Cerknico č. g. Janezu Jerebu, kapelanu v Žužemberku; Lesce č. g. Josipu Seigerschmiedu, župniku v Zaplani.

Kanonično vmeščena sta bila čč. gg.: Matej Jereb na župnijo Preddvor dne 1. julija 1901 in Janez Debelak na župnijo Št. Jurje pri Šmariji dne 5. avgusta 1901.

V red čč. oo. cistercijanov je odpuščen č. g. Josip Benkovič, kapelan v Komendi.

Premeščeni so bili čč. gg.: Josip Lavrič iz Sodražice v Žiri; Ivan Traven z Iga v Sodražico; Ivan Plahutnik iz Senožeč na Iga; Jakob Matjan iz Cerkljan kot župni upravitelj v Zaplano; Matej Kos iz Škocijana pri Dobravi v Cerklje pri Kranju; Jakob Benedičič iz Žirov v Škocijan pri Dobravi; Jakob

Lovretič iz Kamnika v Horjul; Vincencij Čibašek iz Spodnje Idrije na Dole pri Litiji; Josip Hartman iz Šmihela pri Novem mestu v Košano; Frančišek Čemažar iz Radovljice kot župni upravitelj na Vrabče; dr. Josip Jerše v Radovljico; Ivan Renier v Komendo; Ivan Knific na Trato; Ivan Zore na Trebelno.

Na novo so bili nameščeni čč. gg. semeniški duhovniki oziroma novomašniki: Ivan Erjavec v Boštanju; Frančišek Gabršek v Senožečah; Jakob Kalan kot subsidiarij na Dobravi pri Kropi; Anton Lombar v Žužemberku; Ivan Miklavčič v Dolu pod Ljubljano; Jakob Razboršek v Kamniku; Ivan Lomšek v Veliki Dolini; Andrej Pavlin v Rovtah; Frančišek Sever na Bohinjski Bistrici; Frančišek Sparovec v Spodnji Idriji; Frančišek Vidmar v Šmihelu pri Novem mestu; Alojzij Volc v Mirni Peči.

Začasni pokoj je dovoljen č. g. Jakobu Bajcu, kuratu na Ustji in pa č. gospodu Frančišku Mekincu, župniku v Ihanu.

Umrla sta čč. gg. Andrej Šarc, upokojeni župnik goški (Gojzd), v Zalogu pri Cerkljah, dne 27. junija 1901; Mihael Klemenčič, župni upravitelj v Črnomlju, dne 5. avgusta 1901.

Priporočata se v molitev čč. gg. duhovnim sobratom.

Knezoškofijski ordinarijat v Ljubljani, dne 10. avgusta 1901.